

## Trafikutskottets yttrande

1983/84:1 y

om turist- och rekreationspolitiken (prop. 1983/84:145)

### *Till kulturutskottet*

Kulturutskottet har hemställt om yttrande av trafikutskottet över proposition 1983/84:145 om turist- och rekreationspolitiken m. m. (bil. 1) jämte motioner, såvitt ärendet rör trafikutskottets beredningsområde.

Trafikutskottet har funnit anledning kommentera tre motioner.

Enligt motion 1983/84:2722 (vpk) bör bandelen Borlänge-Malung – den s. k. västerdalsbanan – överföras till riksnätet, rustas upp, elektrifieras och förlängas till fjällvärlden.

Kommunikationsministern har den 24 april innevarande år meddelat att regeringen avser föreslå riksdagen att västerdalsbanan överförs till riksnätet. Genom att så sker kommer bandelen – i enlighet med riksdagens trafikpolitiska beslut år 1979 – att få den upprustning som kan erfordras.

Av det anförda framgår att syftet med ifrågavarande motion, såvitt nu är i fråga, torde få anses i huvudsak tillgodosett. Frågorna om omfattningen av en upprustning och om bandelens förlängning har i första hand SJ att bedöma, med utgångspunkt i de riktlinjer som nämnda riksdagsbeslut anger.

I motionerna 1983/84:2721 (m) och 1983/84:2729 (c, s) behandlas Gotlandstrafiken.

Enligt den sistnämnda motionen är resekostnaderna för att nå Gotland för höga. Semesterresor på färjorna bör i varierade former rabatteras. Färjetrafiken bör vidare även omfatta hamnar i Stockholm och på Öland. Motionärerna framhåller också att Linjeflygs planerade satsning på Gotland innebär fler rese möjligheter men ingen kostnadsreduktion.

I sitt betänkande TU 1983/84:22 behandlar utskottet transportstödet till Gotland. Detta omfattar bl. a. ett stöd till persontrafiken med Gotlandsbolagets färjor. I enlighet med den s. k. vägprincipen är stödet inbyggt i den taxa som Gotlandsbolaget tillämpar. Priset för en färjeresa är sålunda anpassat till priset för en andraklassbiljett på tåg för motsvarande färdsträcka.

Trafikutskottet betonar i betänkandet att det är en angelägen uppgift för transportrådet att medverka till fortsatta rationaliseringar i trafiken i syfte att med upprätthållande av en tillfredsställande trafikförsörjning minska bidragsbehovet.

Rådet och bolaget har följaktligen att beakta huruvida rabatter – på sätt som föreslås i motionen – kan vara kommersiellt motiverade och medverka till att minska behovet av statsbidrag. I sammanhanget bör nämnas att Gotlandsbolaget – enligt vad trafikutskottet erfarit – i maj och i september

innevarande år erbjuder vissa särskilda rabatter på linjen Nynäshamn-Visby.

Under innevarande års semestersäsong kommer Gotlandsbolaget att trafikera linjen Grankullavik (på Öland)-Visby med en daglig dubbeltur tisdagar, onsdagar och torsdagar.

Av propositionen framgår att ett förslag av länsstyrelsen på Gotland och Gotlands kommun om en mer attraktiv färjeförbindelse till Gotland förutsätts bli föremål för prövning. Förslaget innebär – enligt vad trafikutskottet erfarit – bl. a. att Gotlandsbolagets färjor skulle angöra Stockholm. Trafikutskottet delar föredragande departementschefens uppfattning att utgångspunkten vid en bedömning av det lämpliga i att upprätta en sådan förbindelse – som skulle kunna förlänga Gotlands turistsäsong – bör vara att finna trafiklösningar som samtidigt kan minska statsbidragsbehovet i trafiken.

Sedan budgetåret 1973/74 har riksdagen beviljat ersättning till Linjeflyg AB för särskilda rabatter vid flygtrafik till och från Gotland. Sedan budgetåret 1981/82 har stödet givits en ny utformning med syfte att en tillfredsställande flygtrafik skall kunna upprätthållas. Stödet, som är inbyggt i de taxor som Linjeflyg tillämpar, föreslås i betänkandet TU 1983/84:20 uppgå till 14,5 milj. kr. för nästa budgetår.

Med hänvisning till det anförda avstyrker trafikutskottet för sin del motion 1983/84:2729 (c, s) i här berörd del.

Enligt motion 1983/84:2721 (m) bör en uppluckring av Gotlandsbolagets monopol på färjetrafiken till Gotland komma till stånd.

Enligt lagen (1970:871) om linjesjöfart på Gotland får sådan bedrivas endast efter särskilt tillstånd. Fråga om tillstånd prövas av regeringen. F. n. är det endast Gotlandsbolaget som har erforderlig koncession.

Av det nämnda betänkandet TU 1983/84:22 – som är dagtecknat den 12 april 1984 – framgår att Rederi AB Ölandsborg hos regeringen har sökt tillstånd till linjesjöfart mellan Grankullavik och Klintehamn samt att ärendet bereds inom regeringskansliet. Beredningen pågår alltjämt, enligt vad trafikutskottet erfarit.

I betänkandet behandlas tre motioner om trafik på den nämnda linjen. I en av motionerna framhålls att linjen bör kunna tåla konkurrens mellan olika bolag, och yrkas att linjesjöfarten mellan Öland och Gotland skall släppas fri. I de två andra motionerna yrkas att riksdagen uttalar att tillstånd bör beviljas att trafikera linjen i fråga. Samtliga yrkandena avstyrks under hänvisning till att det är regeringen som har att pröva frågor om tillstånd till linjesjöfart på Gotland.

Trafikutskottet finner ej skäl till annat ställningstagande beträffande det motionsyrkande som nu är i fråga och avstyrker därför för sin del detsamma.

Stockholm den 3 maj 1984

På trafikutskottets vägnar

ROLF CLARKSON

*Närvarande:* Rolf Clarkson (m), Birger Rosqvist (s), Rune Torwald (c), Olle Östrand (s), Sven-Gösta Signell (s), Rune Johansson (s), Per Stenmarck (m), Margit Sandéhn (s), Görel Bohlin (m), Olle Grahn (fp), Sven Henricsson (vpk), Göran Riegnell (m), Anna Wohlin-Andersson (c), Ingrid Andersson (s) och Lisbet Calner (s).

#### **Avvikande mening**

Rolf Clarkson (m), Rune Torwald (c), Per Stenmarck (m), Görel Bohlin (m), Olle Grahn (fp), Göran Riegnell (m) och Anna Wohlin-Andersson (c) anser att den del av yttrandet som börjar med "I betänkandet" och slutar med "del detsamma." bort ersättas med text av följande lydelse:

Trafikutskottet delar motionärernas uppfattning att Gotlandsbolagets monopol på Gotlandstrafiken bör luckras upp. Så bör till en början exempelvis ske genom att regeringen beviljar Rederi AB Ölandsborg tillstånd att trafikera linjen Grankullavik-Klintehamn. På sikt bör man enligt trafikutskottets mening upphäva lagen om linjesjöfart på Gotland eller i vart fall ändra den så att koncession endast krävs för linjesjöfart med statlig subvention.

Vad trafikutskottet nu anfört synes böra av riksdagen ges regeringen till känna.

